

gemed § 5, som Landstinget ikke vilde opretholde; men i Stedet derfor har det nævnte Thing indsat et andet Nr. 3, som siger, at der kan ske Undtagelse, „naar Hovedparcellen afhændes til Selveiendom med et Tilliggende, som godtgjøres at være tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring.“ Med en saadan Bestemmelse som denne ser jeg ikke, hvilken Betydning man egentlig kan tillægge Bestemmelsen i § 1; det forekommer mig, at Reglen ligefrem er bleven udviftet ved denne Bestemmelse. Det første, man her maa spørge om, og som paatrænger sig, er vel dette: Hvilket Tilliggende er tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring? Det første af de Spørgsmaal, jeg ønsker at forelægge den høitærede Minister, er altsaa: om han vil meddele Thinget, hvorledes man kommer til et Resultat om, hvad der er tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring; thi dette er et temmelig løst Begreb. Allerede Ordet „Ernæring“ er meget løst; thi hvad der er tilstrækkeligt til een Families Ernæring er aabenbart ikke tilstrækkeligt til en andens Ernæring, da det jo ligefrem kan siges, at Familierne maa bruge Mere eller Mindre, efter som deres Trang er. Jeg har søgt at komme under Veir med, hvad der egentlig mentes med dette: „tilstrækkeligt til en Gaardmandsfamilies Ernæring,“ og jeg har da navnlig søgt i Landstingets Udvalgs Betænkning, som indeholder forskjellige Udtalelser om dette Spørgsmaal, men det forekommer mig, at der paa to forskjellige Steder gaas ud fra to forskjellige Betragtninger, med Hensyn til dette Spørgsmaal. Jeg ser, at man paa eet Sted antager, at Bestemmelsen i Loven af 1819 for Selveiergods nu skulde overføres paa Fæstegods, og at Udvalget derfor har ment, at 20 Tdr. Land boniteret Jord til Taxt 24 var den Grændse, der var nødvendig at beholde, da ellers Gaarde ville forsvinde i saadan Størrelse, at de kunde være tilstrækkelige til en Gaardmandsfamilies Ernæring. Der synes man at gaa ud fra, at denne Grændse er den, under hvilken Gaarden ikke vil være tilstrækkelig til en Gaardmandsfamilies Ernæring. Men læser man videre i Betænkningen, faar man at se, at Udvalget har været af den Mening, at 2 Tdr.

Hartkorn ere tilstrækkelige til en Gaardmandsfamilies Ernæring; men nu tror jeg ikke, at 2 Tdr. Hartkorn er det Samme som 20 Tdr. boniteret Jord til Taxt 24 med Hensyn til en Gaardmandsfamilies Ernæring; det er meget langt fra. Allerede naar man vil lade sig belære af Betænkningen, maa man spørge: Er det Betragtningen der, at 20 Tdr. Land boniteret Jord er det Laveste, der kan tjene til en Gaardmandsfamilies Ernæring, eller ere 2 Tdr. Hartkorn det Laveste? Jeg har saaledes ingen Dplysning kunnet faae der, og jeg ser ikke, hvor man ellers skulde finde en saadan Dplysning; det maa i hvert enkelt Tilfælde — saavidt jeg kan se — til enhver Tid af vedkommende Indenrigsminister selv ved hans personlige Skøn afgjøres, hvad en Gaardmandsfamilie i yderste og ringeste Maal kan nøies med, for at den kan siges at kunne ernære sig; men i Lovgivningen at sætte en saa vigtig Bestemmelse saaledes hen, at det skal kunne afgjøres efter et personligt Skøn, som dog maa være høist forskjelligt hos de forskjellige Ministre, der kunne komme, er dog at stille det Hele altfor løst. Det har overrasket mig at se, at man ikke har anset det for muligt for en Landvæsenkommission at afgjøre, om en Gaard havde det Fornødne af Gjørdsel, Eng og Torvestjær, men man har troet, at det var let gjørligt at hestemme, hvad der var nødvendigt til en Gaardmandsfamilies Ernæring, skjøndt dette synes mig at maatte være langt vanskeligere for en Landvæsenkommission at afgjøre end det andet Spørgsmaal. Jeg haaber derfor, at det maa være muligt for den høitærede Minister at sige, hvorledes der kan træffes en skarp og bestemt Grændse, efter hvilken dette Udtryk i Loven maa fortolkes, og som man maa kunne følge, naar denne Lov maatte komme ud. — I Lovforslagets § 3, hvis første Stykke omtrent er overensstemmende med det forelagte Lovudkast, har man i Landstinget givet Ministeren Bemyndigelse til at tilstede Afvigelse fra Bestemmelsen „under særlige Omstændigheder“. Der har man altsaa ligeledes udviftet enhver bestemt Grændse og gjort det muligt for Indenrigsministeren efter sit personlige Skøn at afgjøre, hvor Grændsen skal være; thi „særlige Omstændig-